

Het FDF de Franstalige tegenhanger van N-VA?

Door ermee te dreigen dat hij de MR zal verlaten, heeft Olivier Maingain voor zijn partij misschien een N-VA-scenario in gedachten. Toch wat de electorale score betreft. **PASCAL DELWIT** ziet dat niet zo gauw gebeuren.

PASCAL DELWIT

Wie? Politicoloog (ULB).

Wat? Een aantal factoren zitten de droom van Maingain in de weg.

Waarom? De context verschilt volkomen van die van de N-VA. Dat geldt zowel voor haar bereik als voor haar maatschappelijke inbedding.

Bij monde van zijn voorzitter Olivier Maingain verwierp het FDF het politieke akkoord over het dossier-Brussel-Halle-Vilvoorde, de procedure voor de toekomstige benoeming van de zes burgemeesters in de faciliteitengemeenten, het toekennen van een zekere grondwettelijke autonomie aan het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en de herfinanciering ervan, en een hervorming van de Senaat. De weigering is geen verrassing. Olivier Maingain was al geruime tijd duidelijk in de pers. Later ging de voorzitter van het FDF nog een stapje verder door de aanwezigheid van het FDF binnen de MR afhankelijk te maken van eisen die heel moeilijk te realiseren zijn in de onderhandelingen.

Het liberale kluwen

Hoe moet je die houding interpreteren? Er is een simpele en logische verklaring voor. Het FDF ontstond in 1964 vanuit het verzet tegen de taalwetten van 1962-1963. In die optiek was het moeilijk, zo niet onmogelijk, voor de partij om een akkoord te aanvaarden dat het compromis van toen 'herformuleert' zonder vooruitgang voor de Franstaligen. Dat verzet tegen het akkoord kon nochtans (en kan nog altijd) gedacht en gerealiseerd worden binnen de MR, ondanks de moeilijkheden. Uiteindelijk verwierp het FDF in 2000 ook al het akkoord van Sint-Polycarpus en het Lombardakkoord terwijl de PRL en de MCC het goedkeurden. Maar dat verhaal is complex om andere redenen. De relatie tussen Brusselse liberalen en vertegenwoordigers van het FDF is al een paar jaar gespannen, en onlangs zorgde de aankondiging van de oprichting van Waalse afdelingen van het FDF voor wrevel bij Waalse liberalen.

Bovendien rommelt het al twee jaar bij de MR. En de verkiezing van Charles Michel in januari 2011 door de MR-leden kon duidelijk niet op de goedkeuring rekenen van het merendeel van FDF-mandatarissen.

De mogelijke terugtrekking van het FDF uit de MR heeft misschien nog andere redenen. Ten eerste is er het idee dat Maingain een 'rol' te spelen heeft voor de toekomst van België of van de Franstalige 'natie', en dat hij die alleen kan spelen in volstrekte autonomie, ook al was de autonomie van het FDF binnen de MR al aanzienlijk.

Ten tweede is er het plan om een alter ego voor de N-VA te creëren, waarbij de N-VA fungeert als een soort (tegen)model. Een beetje naar het beeld van Sinn Fein en de Democratic Unionist Party, die in

Noord-Ierland elk voor de eigen gemeenschap de meer gematigden domineren van de SDLP en de UUP.

Het model dat er geen is

Toch kun je je afvragen of dit scenario wel succesvol zal zijn. Om te beginnen moet onderzocht worden in welk mate het uitzonderlijke succes van de N-VA in juni 2010 conjunctureel of structureel was. Maar zelfs als het resultaat van juni 2010 vooruitliep op een nieuwe configuratie van het politieke landschap in Vlaanderen, dan nog hebben de succesfactoren van de N-VA geen pendant in Franstalig België, om tal van redenen.

De eerste, zonder twijfel de belangrijkste, is dat er geen expliciet of latent nationaal gevoel heerst. Bart De Wever en de N-VA floreren in een maatschappij waar er een nationaal (regionaal) gevoel bestaat en groeit. Dat is niet het geval in Franstalig België. Je ziet bepaalde uitingen van regionalisme in Wallonië en Brussel, maar daar komen geen nationale symbolen bij te pas. In Brussel overstijgt het 'Brussels regionalisme' in bepaalde mate zelfs de taalkloof.

Bovendien is er nog altijd de partij-identiteit. Los van haar Vlaams-nationaal vaandel is de N-VA een klassieke conservatieve partij, in Angelsaksische zin. Een belangrijk deel van het electoraat zijn volstrekt klassiek-rechtse kiezers op het vlak van economische en maatschappelijke thema's. Het FDF daarentegen heeft geen duidelijk omschreven economisch-maatschappelijk profiel. Je kunt de partij

Binnen het Franstalige partijlandschap heeft het FDF niets origineels te bieden

omschrijven als 'centristisch', een vertegenwoordiger van de 'sociale vleugel' binnen de MR. Maar binnen het Franstalige partijlandschap heeft het FDF niets origineels te bieden dat burgers ook echt als zodanig herkennen. En dat verklaart een groot verschil tussen de N-VA en het FDF: een maatschappelijk netwerk. De N-VA heeft relaties in het middenveld – hebben we het niet geregeld gehad over haar relatie met Voka, bijvoorbeeld? – en het bedrijfsleven in Vlaanderen die het FDF ontbeert in Franstalig België. Je mag uiteindelijk niet vergeten dat het FDF in de eerste plaats en vooral verankerd zit in Brussel en de Franstalige gemeenschap in de rand. De partij bestaat amper in Wallonië. Kortom: de ogenschijnlijke symmetrie tussen de N-VA en het FDF gaat niet op, vooral omdat de context waarin beide partijen actief zijn totaal anders is.

Toch moeten we voorzichtig zijn: in 2003 haalde de N-VA ook maar 4,5 procent in Vlaanderen. Desondanks zien we niet meteen welke maatschappelijke groepen of welke electorale segmenten het FDF nog kan aanboren in de Franstalige ruimte. Dat betekent niet dat de partij niet vooruit kan gaan bij de verkiezingen, maar dat kan alleen gebeuren op basis van een agenda geënt op het communautaire conflict.